

Zaproszenie na

Międzynarodową Konferencję Naukową

ANTONI MALCZEWSKI I JEGO *MARIA*

Poeta – poemat – recepcja

Edycja II: 1825 – 2025

W 200. rocznicę pierwszej edycji poematu
i 200. rocznicę śmierci Poety

BIAŁYSTOK • 2-3 CZERWCA 2025 ROKU

ANTONI MALCZEWSKI

† 2 maja, 1826 r.

H. S. Chrostowski

1833

Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”
Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku (Polska)
Katedra Polonistyki Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki (Ukraina)
Instytut Iwana Franki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie
Katedra Polonistyki i Przekładu Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego
im. Łesi Ukrainki w Łucku (Ukraina)
Klub Humanistów

mają zaszczyt zaprosić na
polsko-ukraińską

Międzynarodową Konferencję Naukową

ANTONI MALCZEWSKI I JEGO *MARIA*

Poeta – poemat – recepcja

Edycja II: 1825 – 2025

W 200. rocznicę pierwszej edycji poematu i 200. rocznicę śmierci Poety

BIAŁYSTOK • 2-3 CZERWCA 2025 ROKU

W 1825 roku ukazała się *Maria* Antoniego Malczewskiego, dzieło niezwykle ważne dla kultury polskiej, ale i wiele znaczące w kulturze ukraińskiej, fundujące estetyczne podstawy ukraińskiej szkoły poetyckiej w romantyzmie polskim, która na trwałe połączyła kulturę polską i ukraińską wspólnym tematem, stanowiąc inspirację dla twórców przez dwa stulecia.

W 1995 roku w 170. rocznicę I edycji *Marii* obradowała w Białymstoku zwołana z inicjatywy prof. Haliny Krukowskiej pierwsza sesja naukowa poświęcona tylko Malczewskiemu i jego dziełu. Jej owocem jest wydana w 1997 roku monografia. W ciągu niespełna 30 lat wiedza o Malczewskim, jego biografii, związkach rodzinnych, twórczości zmieniła się, poszerzyła. Chcielibyśmy – nawiązując do pierwszej Konferencji – zapytać o nowe szlaki interpretacji dzieła **Antoniego Malczewskiego** oraz **jego syna, pisarza Augusta Antoniego Jakubowskiego**, tragicznie zmarłego w Stanach Zjednoczonych. Jego *Poezje* ukazały się w 1973 roku, w roku 2013 wydaliśmy *Wspomnienia polskiego wygnańca*, zaś w 2016 ukazał się fragment powieści pt. *Major Aleksander*. Chcemy tym samym zapytać także o podstawy estetyki czarnego romantyzmu i ukraińskiej szkoły w poezji polskiej.

Konferencja odbędzie się **w dniach 2–3 czerwca 2025** roku (poniedziałek, wtorek) w Białymstoku w systemie hybrydowym (uczestnicy z Polski wystąpią stacjonarnie, referenci z zagranicy, którzy nie mogą przyjechać, połączą się *online*).

Uczestników stacjonarnych zaprosimy ponadto:

- do Teatru Wierszalin na monodram Rafała Gąsowskiego według *Marii* Malczewskiego,
- na wycieczkę szlakiem tatarskim na Podlasiu: Kruszyniany, Bohoniki.

* * *

Języki Konferencji: polski, ukraiński, języki kongresowe.

Czas wystąpienia: 20 minut.

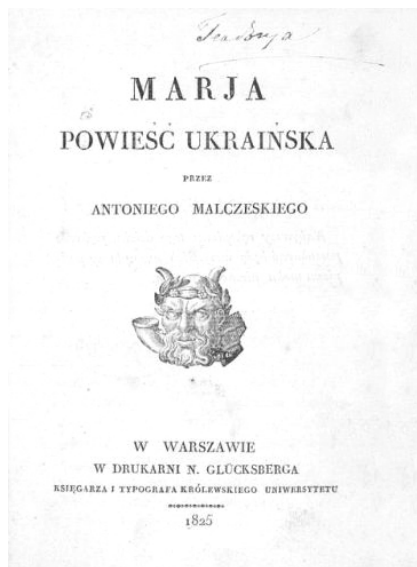
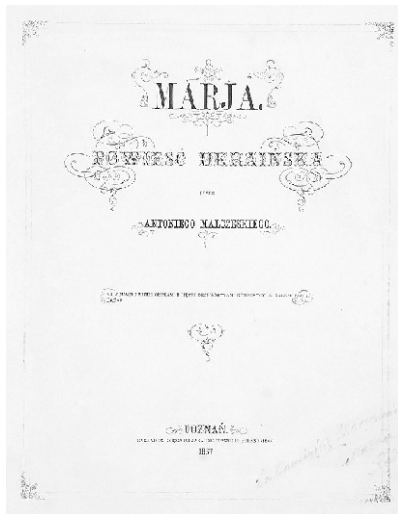
Miejsca obrad stacjonarnych w Polsce: Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Filologiczny.

KOMITET ORGANIZACYJNY - ADRES:

Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód”

Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

Pl. NZS-u 1, 15-420 Białystok; tel. +48 664 057 370, +48 606 389 394, +48 697 153 109

24

SPIEW MASEK.

I głosy solne, forte unisono w tetrach.
Wzanosy te głosy także, u nich drzymy chórny: 7

Vivace ma non troppo. Z Maryi Malczewskiego.

PIANO. *ff feroce*

Chór.
Ach! na tym świecie śmierć wszystko zmiecie. Ru-bak się leg-nie

Listesso tempo. *pp*

Jeden głos.

A	gdy	się	tro	skłi	do	du	szy	wkra	dną,
A	bo	gdy	nie	ba	cu	dro	ro	ba,	
A	gdy	któ	he	tny	w dru	gich	o	bro	nie,
A	gdy	któ	da	żąc	z da	le	kić	dro	gi,

R. 1825. 1863 N. 22/5
Mus. III. 96.554
3

ZAGADNIENIA BADAWCZE KONFERENCJI:

- Nowe odczytania *Marii* Antoniego Malczewskiego; wątki kulturowe i literackie w dziele (polskie, ukraińskie, tatarskie, europejskie); nowe ujęcia tematyczne, metodologiczne: zagadnienia tytułu, wstęp i przypisy do poematu, kreacje głównych bohaterów, obraz przestrzeni ukraińskiej, akcja i narracja poematu, realia ukraińskie i włoskie w poemacie, tradycja poezji polskiej w dziele (Kochanowski) i europejskiej (czy tylko Byron i Moore?), wiersz Malczewskiego, obrazowanie, rytmika i rymy, pacholę i kozak, melancholia, nostalgia, ekstaza, ironia, sarkazm jako klucze do estetyki poematu; sentymentalizm i bajronizm, gotycyzm i skotyzm poematu; noc, dzień, kolor i światło w poemacie, polskie, ukraińskie, tatarskie, europejskie realia historyczne w utworze, symbolizm, realizm, historyzm dzieła; teatralność i dramaturgia w poemacie, mistyka, religia i filozofia w dziele i postawie poety, nihilizm i/lub apokaliptyka, ikonograficzne i muzyczne ślady w dziele.
- Glosy do biografii Antoniego Malczewskiego i jego rodziny: tropy polskie, ukraińskie i zachodnioeuropejskie.
- Malczewski czytany z klucza nowych metodologii: studiów postkolonialnych, feminizmu, zwrotu afektywnego, men's studies, geopoetyki i geopolityki, współczesnej lingwistyki, ekokrytyki i innych.
- August Antoni Jakubowski, syn Antoniego Malczewskiego, jego poezja i *Wspomnienia polskiego wygnańca* – interpretacje, biografia, recepcja; dialog Jakubowskiego z ojcem i jego dziełem. Ameryka Jakubowskiego, jego dialog literacki z ojcem, wizja literatury polskiej we *Wspomnieniach polskiego wygnańca*, pesymizm i egzystencjalizm w postawie poety, choroba i podróż, miłość i śmierć w poezji Jakubowskiego, mitologizacja historii, hermeneutyka historii i pasja historii, matka jako centrum świata poety, krąg amerykańskich przyjaciół i protektorów Jakubowskiego, Krzemieniec, więzienia austriackie i doświadczenie traumatycznej podróży morskiej w ujęciu Jakubowskiego.
- Język Antoniego Malczewskiego i język Augusta Antoniego Jakubowskiego.
- Wątki francuskie w życiu i twórczości Malczewskiego i Jakubowskiego.
- Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Norwid, Kraszewski (i inni) wobec *Marii*.
- Parafrazy, kontynuacje, parodie i pastisze *Marii*.
- *Maria* i Malczewski w kulturze polskiej, ukraińskiej, litewskiej, białoruskiej.
- Przekłady *Marii* na języki europejskie, jej tłumacze.
- Malczewski i Jakubowski w świecie wielu języków: ich znajomość angielszczyzny, francuskiego, innych?
- Amerykańskie echa Malczewskiego, amerykańska recepcja Jakubowskiego i jego *The Remembrances of a Polish Exile*: w kręgu prezbiteriańskim Williama Buell Sprague, Marcina Rosienkiewicza, Pawła Sobolewskiego, M. M. Colemanów, Fundacji Rodziny Blochów.
- Dzieje odkrywania literackiej spuścizny Jakubowskiego.
- Recepcja *Marii* w XX i XXI wieku: nawiązania literackie, filmowe, muzyczne, radiowe, telewizyjne, malarskie, plastyczne etc.
- Regionalne aspekty recepcji *Marii*: *Maria* w Wilnie, Krakowie, Warszawie, Lwowie, Poznaniu, Wrocławiu, na Podolu i Wołyniu, na ziemiach dawnego WXL i Korony.

- Ilustracje do *Marii* jako interpretacje poematu.
- Biografia Malczewskiego i Jakubowskiego jako tworzywo artystyczne.
- Malczewski w dziełach twórców ukraińskiej szkoły w literaturze romantycznej.
- Dzieje edycji *Marii* w Polsce i na świecie: od 1825 roku do czasów współczesnych.
- Badacze i dzieje badań nad Malczewskim i jego poematem; historia badań nad Jakubowskim i jego dokonaniem literackimi.
- *Maria* i Malczewski w przestrzeni kulturowej: w szkole, programach uniwersyteckich, jako patroni ulic i szkół.

* * *

Organizatorzy Konferencji przewidują wpisowe w wysokości **450 zł**. Prelegentom, którzy wystąpią stacjonarnie, nie zapewniamy noclegu i zwrotu kosztów podróży i wyżywienia. Organizatorzy pomogą w wyborze i rezerwacji hoteli.

Udział w spektaklu i wycieczce jest **bezpłatny**.

Materiały Konferencji zostaną opublikowane w naukowej, recenzowanej monografii w wydawnictwie z listy Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Na Państwa zgłoszenia czekamy **do 20 grudnia 2024 roku**. Prosimy nadsyłać je na adresy mailowe:

jlawski@wp.pl [Jarosław Ławski]

lub

korotkich@wp.pl [Krzysztof Korotkich]

W przypadku pytań i wątpliwości prosimy o kontakt mailowy na podane adresy.

Serdecznie zapraszamy do udziału w Konferencji!

W imieniu Komitetu Organizacyjnego:

Prof. **Jarosław Ławski** (UwB, Białystok)

Dr hab. **Krzysztof Korotkich**, prof. UwB (Białystok)

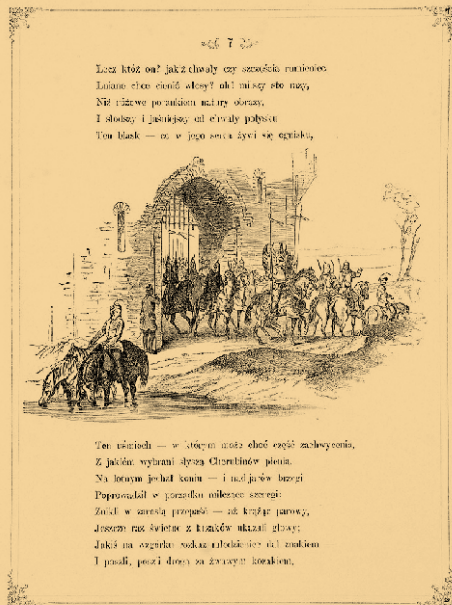
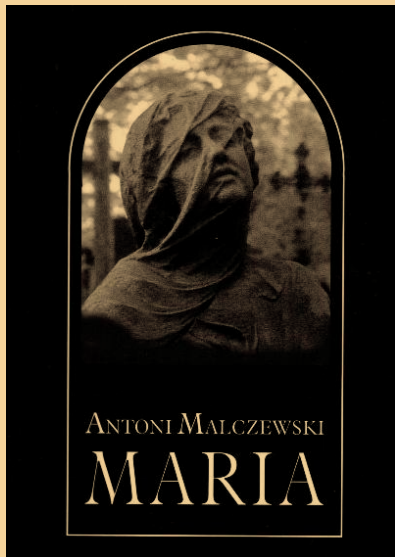
Prof. **Yevhen Nakhlik** (IIF NANU, Lwów)

Prof. **Svitlana Suhareva** (WUN, Łuck)

W imieniu Komitetu Naukowego Konferencji:

Przewodniczący: prof. dr hab. **Rościśław Radyszewski**

(Katedra Polonistyki Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki)

Dotwał bystrogo konia leż tręskę wiał w oko
Młody Władysław i w pierścieniu wiał go oko
Dotwał bystrogo konia leż szęni niacy
Stary Młody i w jęskoj wiał w oko

Tutaj J.K. Lęgowy w Warszawie